

Nazwa działania:

E-kursy w zakresie zwalczania nadużyć finansowych i korupcji

Kategoria działania:

- Szkolenia

Osoba wyznaczona do kontaktów:

- Łotewska Szkoła Administracji Publicznej (we współpracy z TI Latvia – Delna & KNAB – Biuro Przeciwdziałania i Zwalczania Korupcji
- <https://www.vas.gov.lv/en/>
- vas@vas.gov.lv

Państwo:

Łotwa

Zwalczane rodzaje ryzyka nadużyć finansowych

- Konflikt interesów
- Unikanie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego lub manipulowanie nimi
- Systemy nadużyć finansowych (np. oszustwa podatkowe, przemyt)
- Uchylanie się od opodatkowania
- Przekupstwo i inne przestępstwa i zagrożenia o charakterze korupcyjnym
- Zmowa
- Wzajemne powiązania między szarą strefą gospodarki a korupcją

Kontekst i cele

Łotewska Szkoła Administracji Publicznej (LSPA) jest największym na Łotwie ośrodkiem szkoleniowym dla urzędników służby cywilnej i pracowników administracji publicznej. Zgodnie z rozporządzeniem nr 389 Gabinetu Ministrów Republiki Łotewskiej LSPA rozpoczęła dwa projekty finansowane z EFS w ramach programu operacyjnego „Wzrost i zatrudnienie”. Jeden z projektów, „Rozwój zawodowy zasobów kadrowych w administracji publicznej w celu zapobiegania korupcji i ograniczania szarej strefy gospodarki” (Projekt EFS nr 3.4.2.0/15/I/002), ma na celu edukację pracowników sektora publicznego w zakresie zapobiegania korupcji. Realizację projektu **rozpoczęto** w 2016 r., zakończenie zaplanowano na połowę czerwca 2022 r., a budżet projektu wynosi **2 863 077 euro**¹.

Głównym celem jest ograniczenie szarej strefy gospodarki i korupcji. Środek ten zapewnia pracownikom administracji publicznej szkolenia (w tym kursy internetowe) oraz wymianę doświadczeń w zakresie kompetencji specjalnych i ogólnych. Od 2016 r. w ramach projektu zorganizowano ponad 130 wydarzeń krajowych i międzynarodowych (w których wzięło udział 7 500 uczestników). Sesje szkoleniowe obejmowały wspólny moduł wprowadzający, 8 modułów podstawowych (szkolenie bezpośrednie na dużą skalę) oraz kursy specjalistyczne².

¹ <https://www.vas.gov.lv/en/corruption-prevention-and-reduction-of-shadow-economy>

² https://www.vas.gov.lv/en/box/images/Par_mums/K%20projekta%20faktu%20lapa_2018_EN.pdf
https://www.vas.gov.lv/en/box/images/K_Project_target%20groups_ENG_25022020.pdf

Opis działania

Kursy internetowe stanowią stosunkowo niewielką, ale bardzo innowacyjną część projektu. Mają one na celu dostarczenie podstawowej wiedzy i propagowanie wspólnego rozumienia szarej strefy gospodarki, zapobiegania konfliktom interesów i korupcji oraz aspektów dotyczących łagodzenia tych zjawisk, przez interaktywne uczenie się, zarówno na poziomie podstawowym, jak i bardziej zaawansowanym. Uczestnicy mogą korzystać z platform e-uczenia się w dogodnym dla nich miejscu i czasie, za pomocą smartfona, tabletu lub komputera z połączeniem internetowym.

Rozwój kursów internetowych jest wynikiem konsultacji ze wszystkimi właściwymi instytucjami: instytucjami sektora publicznego, organizacjami pozarządowymi i partnerami społecznymi. Gwarantuje to zaspokojenie rzeczywistych potrzeb odbiorców docelowych w trakcie szkolenia. Kursy internetowe są dostępne dla odbiorców docelowych (instytucji publicznych, w tym gmin) w internecie i bezpłatnie. Kolejne kursy internetowe udostępnia się ok. **176 tys. potencjalnych uczestników** obejmujących pracowników i urzędników instytucji gospodarki budżetowej (np. wszystkich ministerstw i instytucji podporządkowanych, niezależnych instytucji publicznych) i gmin.

Pierwszy kurs internetowy wdrożony w ramach projektu „Ograniczenie szarej strefy gospodarki” dostarcza podstawowej wiedzy na temat szarej strefy i promuje wspólne rozumienie tej strefy oraz jej ograniczanie. Kurs internetowy wykorzystuje interaktywne narzędzia edukacyjne i został uruchomiony latem 2019 r.

Obecnie trwają prace nad **drugim kursem internetowym**, „Zapobieganie korupcji”, który koncentruje się na **przeciwdziałaniu korupcji, zapobieganiu konfliktom interesów i aspektach etyki zawodowej**. Kurs ten ma zostać uruchomiony pod koniec sierpnia 2020 r. Ten kurs internetowy składa się z 10 modułów internetowych, każdy z odpowiednimi podtematami, odpowiadających 8 godzinom akademickim. Są **to następujące moduły**: „Czym jest korupcja?”, „Konsekwencje korupcji”, „Instytucje zapobiegające korupcji i zwalczające ją”, „Walka z korupcją w sektorze publicznym i prywatnym”, „Konflikt interesów”, „Wartości i etyka w administracji publicznej”, „Ryzyko korupcji”, „Warunki sprzyjające korupcji i działania w przypadku przekupstwa” oraz „Sygnalizowanie nieprawidłowości”. Dziesiąty moduł obejmuje ćwiczenia do samodzielnego testowania. Choć kurs jest otwarty dla wszystkich administratorów publicznych, docelową grupę odbiorców stanowią ci pracownicy /urzędnicy, których doświadczenie zawodowe jest krótsze niż 1 rok.

Drugi kurs internetowy został opracowany we współpracy pomiędzy LSPA i Transparency International Łotwa (Delna). W tworzeniu treści uczestniczyli również eksperci reprezentujący Biuro Przeciwdziałania i Zwalczania Korupcji (KNAB) oraz Centrum Polityki Publicznej (Providus). Przedstawiciele KNAB kontynuowali konsultacje z programistami podczas całego procesu opracowywania kursu internetowego.

Unikalne cechy

- Kursy internetowe opracowano z myślą o **jak największej interaktywności**. W modułach pojawiają się tylko niezbędne fragmenty tekstu. W związku z tym w kursach internetowych zdecydowano się na bardziej praktyczne ćwiczenia i zajęcia, takie jak odgrywanie scenek. Dzięki zastosowaniu pytań i symulacji specyficznych dla danego scenariusza, a także dzięki interaktywności kursów, użytkownicy mogą realistycznie wykorzystać swoją nowo zdobytą wiedzę i ćwiczyć dokonywanie wyborów w otoczeniu pozbawionym ryzyka i osądu. Ten rodzaj uczenia się opartego na doświadczeniu pomaga uczestnikom wyciągnąć użyteczne wnioski, zarówno ze swoich sukcesów, jak i porażek – wnioski, które na ogół prowadzą do podejmowania lepszych decyzji w miejscu pracy.
- Ścisła współpraca pomiędzy trzema partnerami, którzy opracowują kursy, **LSPA, Delna i KNAB**, przydaje tym kursom wiarygodności, a także zapewnia właściwy dobór materiałów. Dzięki temu partnerstwu programiści są w stanie opracować narzędzia i procedury, które są lepiej ukierunkowane pod kątem zidentyfikowanych obszarów ryzyka. Wspólna praca ogranicza również dublowanie pracy i pomaga dostosować strategię w zakresie zwalczania nadużyć finansowych i korupcji. Należy zauważyć, że kurs internetowy nie może całkowicie zastąpić wszystkich bezpośrednich szkoleń. Taka forma ułatwi jednak znacznie szkolenie antykorupcyjne dużej liczby uczestników (w kraju istnieje duże zapotrzebowanie na szkolenia antykorupcyjne) i będzie szczególnie skuteczna, jeżeli chodzi o szkolenie mniej doświadczonych uczestników.

Wyniki

W październiku 2019 r. przeprowadzono ankietę wśród pierwszych uczestników kursu internetowego. Otrzymano **63 odpowiedzi z szeregu instytucji publicznych**. Prawie wszystkie uwagi ze strony użytkowników były zdecydowanie pozytywne (kilka pozytywnych uwag otrzymano również w czerwcu 2020 r.) (maksymalnie 10 punktów):

- Znaczenie i aktualność tematów kursu: 8,9
- Kompletność treści: 8,3
- Praktyczne zastosowanie kursu: 8,0

Wielu respondentów podkreślało następujące pozytywne aspekty:

- e-uczenie się jest wygodne dla użytkownika i o wiele mniej czasochłonne niż nauka w klasie;
- kompletność informacji (np. więcej możliwości zapoznania się z różnymi danymi pochodzącymi z badań i opiniami ekspertów, dobra jakość danych) przekazywanych podczas kursu;
- interaktywne i przyjazne dla użytkownika funkcje, jak również zwięzła forma przedstawienia informacji i krótkie podsumowania po każdym module szkoleniowym ułatwiają lepsze przyswajanie informacji;
- rozwiązanie polegające na samodzielnym testowaniu jest bardzo skuteczne.

Większość uczestników pozytywnie odniosła się do jakości i struktury kursu oraz możliwości budowania zdolności, jakie oferuje. **Kilku uczestników szkoleń zaproponowało przekształcenie innych kursów bezpośrednich w format sprzyjający e-uczeniu się.**

Główne czynniki sukcesu

Ważną rolę w tym procesie odgrywa **zainteresowanie instytucji docelowej zarządzaniem i wiedza** o tym, jak wdrażać wewnętrzne środki organizacji działań antykorupcyjnych. W dziedzinie edukacji celem jest upowszechnianie świadomości negatywnych konsekwencji korupcji oraz wyjaśnianie, jak zapobiegać korupcji ją zwalczać. W tym celu należy regularnie oceniać wiedzę urzędników publicznych i rozumienie przez nich kwestii dotyczących działań antykorupcyjnych oraz, na podstawie wyników tych ocen, prowadzić działania edukacyjne w takich obszarach, jak przepisy antykorupcyjne.

Kluczowe kroki, które doprowadziłyby do sukcesu tego działania:

- opracowanie i wdrożenie **strategii public relations**, która będzie propagować znaczenie tego działania dla instytucji publicznych i funkcjonariuszy publicznych. Ma to na celu zachęcenie do udziału w kursie, ponieważ nie jest on obowiązkowy;
- częste informowanie opinii publicznej o wykrytych przypadkach korupcji i ogólnych tendencjach w tym obszarze, jak również o środkach stosowanych w celu zapobiegania korupcji i zwalczania jej.

Napotkane wyzwania i wyciągnięte wnioski

Nie zgłoszono żadnych istotnych problemów technicznych ani dotyczących użytkowników w odniesieniu do pierwszego kursu. Wszystkie materiały są dostępne w jednym miejscu w internecie. Korzystanie z kursu internetowego nie wymaga zezwolenia (link do lokalizacji kursu jest udostępniany wyłącznie w instytucjach publicznych (w tym w gminach)).

Wyciągnięte wnioski i dostosowania wprowadzone między pierwszym a drugim kursem internetowym: kontynuacja stosowania udanych rozwiązań przyjętych w pierwszym kursie, np. krótkie podsumowania podtematów, samodzielne testowanie, praktyczne przykłady i funkcje interaktywne. Rozszerzenie zastosowania infografiki, praktyczne zalecenia, najbardziej zwięzłe wnioski z przeprowadzonych badań. Rezygnacja z „asystenta cyfrowego” (wizerunek człowieka wyjaśniający sposób korzystania z kursu i wyjaśniający niektóre pytania), ponieważ niektórzy użytkownicy uznali to rozwiązanie za zbyt natrętne. Nadal udziela się wyjaśnień i pomocy, ale w inny sposób. Na podstawie uwag kilku uczestników **wprowadzono rozwiązanie w zakresie dodatkowych informacji** (np. jeśli uczestnik chce bardziej szczegółowo zbadać daną kwestię). Ponadto poprawiono przejścia między podtematami szkolenia, a także nawigację w ramach

rozdziałów kursu. Więcej uwagi poświęcono również atrakcyjności wizualnej i intuicyjności kursu.

Potencjał w zakresie możliwości przenoszenia

Podobne kursy internetowe wdrożono na kilku platformach. Przykładem jest internetowy kurs „Społeczne konsekwencje korupcji, korupcji w biznesie i korupcji w administracji publicznej” uruchomiony przez **Centralne Biuro Antykorupcyjne** na specjalnej platformie internetowej e-uczenia się, dostępnej zarówno w języku polskim, jak i angielskim (<https://szkolenia-antykorypcyjne.edu.pl/>). Szwedzkie **Ministerstwo Spraw Zagranicznych** oraz **Global Advice Network** również opracowały bezpłatny e-kurs w zakresie zwalczania korupcji. Ten interaktywny kurs ma na celu zwiększenie świadomości przedsiębiorstw na temat ryzyka korupcji i oferuje sposoby jego ograniczenia. Ponadto **Ministerstwo Spraw Zagranicznych Danii** opracowało szereg e-kursów, które są przedmiotem zainteresowania zarówno ze strony partnerów wewnętrznych, jak i zewnętrznych, i są dostępne bezpłatnie. W szczególności kurs internetowy na temat **zwalczania korupcji** jest obowiązkowy dla wszystkich pracowników Ministerstwa Spraw Zagranicznych Danii (MSZ) w Kopenhadze i przebywających na misjach zagranicznych, a także dla doradców i konsultantów zatrudnionych przez MSZ³.

³ <https://um.dk/en/about-us/e-learning/anti-corruption/>